

บทที่ 1

ພາກົມ

ภูมิหลัง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้ให้ความสำคัญสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกัน เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติ อย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รอบคอบ และระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรม ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจโดยใช้หลักความพอประมาณในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 47)

ในภาวะสังคมปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ เช่น สื่อทางอินเทอร์เน็ต สื่อทางโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพพนิชฯ เป็นต้น โดยไม่มีกระบวนการคัดกรองสื่อต่างๆ ซึ่งสื่อที่ไม่เหมาะสม ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยอヤกหรือยากลง เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนไปจากสังคมไทย ดังเดิมเป็นอย่างมาก ผลกระทบเกิดกับนักเรียนทำให้เกิดปัญหา ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดปัญหา ต่างๆ อย่าง มากน้อย อาทิ เช่น ด้านนักเรียนมีการดำรงชีวิตไม่เหมาะสม ขาดความสามารถในการ ควบคุมตนเอง มีคำนิยมที่ผิด ๆ มีการทดลองใช้ยา ชอบความรุนแรง ต่อด้านสังคม ลักษณะ ของ ภัยร้าย การทำแท้งสูงขึ้น นอกจากปัญหาที่ตัวเด็กขับฟันว่าปัญหาด้านครอบครัว เช่น มีความ ขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวขาดความเป็นปึกแผ่นการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม มีความคาดหวังในตัวเด็กมากเกินไปโดยไม่เกิดถึงศักดิ์ศรีของเด็ก และปัญหาทางโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาด้านครุยาดการเอาไว้ใส่นักเรียนอย่างจริงจัง ไม่สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียน กฎ ผู้ปกครอง ห้องสมุดรรคพาในกระบวนการเรียนรู้ด้วย ขาดการใช้กฎ ระเบียบ และวินัยที่เหมาะสม ปัญหาด้านเพื่อน กือ คบเพื่อนที่เกรด อันดับต่ำ เสเพลด ชอบเตียงกัย มัวเมา เป็นเบนทางเพศ การได้ รับแรงกดดัน บีบคั้น บ่อมู่ ไม่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนรวมทั้งด้านชุมชนและสังคม กือ นักเรียน อาศัยในแหล่งที่ไว้ระเบียบแบบแผนอยู่ในแหล่งอนามัย (หทัยวรรณ วิชชุปัญญาพัฒน์. 2547 : 1) พระราชนิยมต่อการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมุนุษย์

ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข การศึกษาจะต้องพัฒนาให้คนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อสร้างพื้นฐานให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีการเรียนอย่างมีความสุข และรู้วิธีการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้อย่างต่อเนื่องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งสติปัญญาและกระบวนการคิด สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิธีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการ การศึกษานอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกัน และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เป็นสิ่งเป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและรวดเร็ว ทั้งทางด้านการสื่อสารและ เทคโนโลยี ทำให้ประชากรของสังคมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันตามสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลง จึงเกิดปัญหามากมาย และที่สำคัญไปกว่านั้นคือ การเมืองรัฐของสังคมและการ สื่อสารต่าง ๆ ทำให้เยาวชนของคนไทยตกเป็นทาสของสื่อและวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้เป็นผลของสถาบันครอบครัวย่อลงมาก ตั้งแต่เด็กและเยาวชนเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การติดยาเสพติด ปัญหาซึ้งสา ขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ชอบเที่ยวเตร่ ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรือปัญหา อื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง (เรืองยศ อุตรคชาสตร์, 2546 : 2)

การศึกษาเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนและครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงมีหน้าที่ร่วมกันในการให้ความรู้ความเข้าใจใน วิชาการต่าง ๆ การพัฒนาความคิดและสติปัญญา การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมให้อยู่ในวิถีทางที่ถูก ที่ควร การสร้างทัศนคติค่านิยมที่ถูกต้อง การสร้างมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นใน ชีวิตของผู้เรียน เป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างเป็นองค์รวมทั้งการพัฒนาร่างกาย จิตใจ และ สติปัญญา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2542 : 48) ดังนั้น ภาคความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการ พัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดในระหว่างที่นักเรียนได้ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาและอยู่นอก สถานศึกษา (สุธิตา กักดีนุญ. 2548 : 13)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการการทำงานการศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวกับ การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตาม

ความแตกต่างระหว่างบุคคล ก้านพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวัฒนธรรมทางอารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักคิดคัดสินใจ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนไม่ให้กลายเป็นปัญหาของสังคม โดยมีกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานอย่างชัดเจน มีครุที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการมีการประสานความร่วมมือของผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องหรือชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่ง ในสังกัด สามารถดำเนินงานระบบคุณลักษณะเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนด มาตรการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหาและคุ้มครองเด็ก เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง แหล่งเรียนรู้ ให้มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ทั้งค่านร่างกาย จิตใจ ศติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม (สมพร ไชยแสง.

2548 : 4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ดำเนินการวางแผนระบบคุณลักษณะช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินงานมาซึ่งปัจจุบัน ได้กำหนดเป้าหมายความสำเร็จ และมาตรการ จำแนกตามกลุ่มเด็กจำนวนเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น พฤติกรรมเด็กติดเกมส์ การตั้งครรภ์ ปัญหาเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ความรุนแรงในโรงเรียน และการกระทำผิดในหมู่นักเรียน กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งมีระบบคุณลักษณะเหลือนักเรียน และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับ นักเรียนศึกษาตอนต้น และนักเรียนศึกษาตอนปลายสามารถพัฒนาระบบที่มาตรฐานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และสนับสนุนการพัฒนาระบบคุณลักษณะเหลือนักเรียนในโรงเรียนทุกแห่ง โดยให้ความสำคัญ กับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับนักเรียนศึกษาตอนต้น และนักเรียนศึกษาตอนปลายอย่างรวดเร็วและ ประเมินมาตรฐานของระบบเป็นรายโรงเพื่อพัฒนาต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่โดยตรงในการจัดระบบคุณลักษณะเหลือ นักเรียน ทั้งในค้านการป้องกันและส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการสร้างเครือข่าย นักเรียน ทั้งในค้านการป้องกันและส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนการดำเนินงานตาม กับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินงานตาม ระบบคุณลักษณะเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ข้อเสนอที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในการบริหารและพัฒนาระบบคุณลักษณะเหลือ นักเรียนของเรียนให้มีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามระบบคุณภาพช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบคุณภาพช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบคุณภาพช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของข้าราชการครูที่ต่อการดำเนินงานตามระบบคุณภาพช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบคุณภาพช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน
2. โรงเรียนประดุมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีผลการดำเนินงานตามระบบคุณภาพช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลการการดำเนินงานตามระบบคุณภาพช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ด้านประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู ตำแหน่งครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 235 คน และ ครู จำนวน 2,474 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู ตำแหน่งครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 149 คน และ ครู จำนวน 345 คน ได้มาจากการรายงานค่ากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973 : 727)

2. ค้านตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ข้าราชการครู

1) ผู้บริหารสถานศึกษา

2) ครู

2.1.2 ประเภทของโรงเรียน

1) ประถมศึกษา

2) ขยายโอกาสทางการศึกษา

3) มัธยมศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการดำเนินงานระบบคุณภาพเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในภารกิจ 5 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ค้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.2.2 ค้านการคัดกรองนักเรียน

2.2.3 ค้านการส่งเสริมนักเรียน

2.2.4 ค้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

2.2.5 ค้านการส่งต่อ

3. ระยะเวลาในการวิจัย ใช้เวลาในการวิจัยระหว่าง ปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบคุณภาพเหลือนักเรียน นายดึง กระบวนการเกี่ยวกับการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน โดยมีวิธีการและเครื่องมือการทำงานอย่างมีขั้นตอนการ ทำงานที่ชัดเจน ที่ดำเนินการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามภารกิจหลัก จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ค้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน แต่ละคน โดยโรงเรียนมีข้อมูลของนักเรียนเป็นปัจจุบันและสามารถอ้างอิงได้ มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล มีการรวบรวมข้อมูล นักเรียนเพิ่มเติมจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน มีการศึกษาเคสเป็นรายกรณี(Case study) ทุกครั้ง ที่พบปัญหานักเรียนครุยวานารถรายให้ข้อมูลของนักเรียนคนสองที่รับผิดชอบได้เป็นปัจจุบัน มีการ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สรุปผลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ มีการนำข้อมูลของนักเรียนรายบุคคล ไปใช้ส่งเสริม พัฒนาช่วยเหลือนักเรียน และการสนับสนุนนักเรียน

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง โดยโรงเรียนมีการประชุมครุภูมิเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน ได้อ้างอิงจากเงื่อนไขของนักเรียนทุกคน ได้รับการ X-RAY เพื่อการคัดกรอง โรงเรียนให้วิธีการที่หลากหลายในการคัดกรอง มีการคัดกรองนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดมีการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้นครุภูมิการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มปัญหาได้อย่างชัดเจน ครุภูมิการคัดกรองเป็นความลับและมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนระดับสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบันและเก็บอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีความภาคภูมิใจในด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นก้าวสู่นักเรียนปักษ์ โดยโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน มีการประชุมนักเรียนผู้ปักธงนักเรียนทุกชั้นพร้อมกันอย่างสม่ำเสมอครูมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ครูมีการจัดกิจกรรมโภณรูม (Homeroom) และบันทึกข้อมูล มีการจัดพื้นที่ห้องเรียน ตามความสนใจของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีการเตรียมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนเพื่อเหมาะสมต่ำตามศักยภาพ และจัดให้มีการจัดกิจกรรมแสดงออกตามความสามารถ ความถูกต้องและความสนใจของตนเอง

1.4 ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา เป็นการที่ครูให้ความเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยโรงเรียนจัดให้มีครูที่ปรึกษามีหน้าที่ให้การปรึกษาเบื้องต้น มีครูผู้รับผิดชอบระบบคุณภาพเพื่อประเมิน จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ครูใช้หลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษานักเรียนและมีการรายงานและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

1.5 ด้านการส่งต่อ เป็นการดำเนินการช่วยส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อแก้ไขปัญหา โดยครูให้การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว มีการแยกกลุ่มนักเรียนที่จะส่งต่ออย่างชัดเจน โรงเรียนมีการประสานงานกับครูที่จะส่งต่อนักเรียนภายใน โรงเรียน เช่นครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง คณครุร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อ การส่งต่อ มีการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป มีการทำความเข้าใจและ ชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นในการส่งต่อ มีการติดต่อประสานงานการดำเนินงานกับเครือข่ายทั้ง ภายในและภายนอก และมีการบันทึกและรายงานผลการส่งต่อ

2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ สาธารณูปการ เขต 2

3. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูตำแหน่ง ครู และผู้บริหารสถานศึกษา
4. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการสอนและปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งครู ในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนข่ายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษา โรงเรียน ในระดับประถมศึกษา โรงเรียนข่ายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งในที่นี้หมายความรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งนี้ด้วย

6. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามระบบคุณลักษณะหลีอนักเรียน หมายถึง

ข้อเสนอแนะของข้าราชการครู ตำแหน่งครูและผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการดำเนินงานระบบคุณลักษณะหลีอนักเรียนจำนวน ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนได้ข้อมูลเชิงสถานศึกษาต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และพัฒนาระบบคุณลักษณะหลีอนักเรียน ได้
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ข้อในการวางแผนพัฒนาระบบคุณลักษณะหลีอนักเรียนของโรงเรียนภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น